

Biddag en dankdag: stilstaan bij Gods zegen

Veel protestantse gemeenten vieren op de tweede woensdag in maart biddag en op de eerste woensdag in november dankdag. Waar komen deze dagen vandaan? En wat vieren we eigenlijk precies?

Al eeuwenlang vieren veel protestantse gemeenten jaarlijks een ‘biddag’ en een ‘dankdag’ (officieel: Bid- en Dankdag voor Gewas en Arbeid). Twee belangrijke momenten in het kerkelijk jaar. In een avonddienst wordt op biddag een zegen gevraagd over ons leven en werk en op dankdag gedankt voor die ontvangen zegen. Maar zijn het daarmee typisch protestantse dagen?

Eerste vruchten

Het vieren van bid- en dankdag heeft zijn oorsprong in de middeleeuwse bededagen in de Rooms-Katholieke Kerk: dagen van bezinning, gebed, vasten en boetedoening. Deze vonden plaats aan het einde van elk seizoen (de zogeheten ‘quatertemperdagen’) en in tijden van nood en gevaar (de zogeheten ‘kruisdagen’).

Tijdens de quatertemperdagen werden de eerste vruchten van de oogst aan God gewijd, bijvoorbeeld olijven, wijn of graan. Tijdens de kruisdagen was het gebruikelijk om God op het land in de buitenlucht te smeken om een zegen. Dat gebeurde tijdens een processie, waarbij de priester met een kruis door de velden trok.

Rampen voorkomen

In 470 voerde de Franse bisschop Mamertus voor het eerst zo’n bidprocessie uit. Hiermee wilde hij God vragen de rampen te weren die zijn bisdom overvielen. Later werden deze kruisdagen een vast onderdeel van het liturgisch jaar in de Rooms-Katholieke Kerk, gevierd

op de maandag, dinsdag en woensdag voor Hemelvaart. Na de Reformatie nam een deel van de reformatorische kerken op een geheel eigen wijze de traditie van de bededagen over.

Vaste dagen

Tijdens de Synode van Dordrecht (1578) werd besloten dat er in tijden van oorlog, honger en andere rampen zoals watersnood massaal gebeden en gedankt zou worden. Aanvankelijk kondigde de plaatselijke overheid aan wanneer een bid- of dankdag gehouden werd.

In de loop van de tijd werden hiervoor vaste dagen ingesteld. Bovendien verschoof de focus: toen door de industrialisatie steeds minder mensen boer werden, werd er naast 'gewas' ook voor 'arbeid' gebeden en gedankt. Tegenwoordig wordt er op bid- en dankdag ook meer in het algemeen stilgestaan bij het welzijn van de familie en gemeente, de economie en de (politieke) ontwikkelingen in de wereld.

Eind jaren zestig waren de bededagen grotendeels verdwenen uit de rooms-katholieke traditie. In 2005 besloten Nederlandse bisschoppen hier verandering in te brengen: ze voerden opnieuw de quatertemperdagen in. Deze sluiten aan bij de vier jaargetijden én bij de protestantse bid- en dankdag.

Bidweek op Urk

Verschillende plaatsen kennen lokale tradities voor bid- en dankdag. Zo wordt er in diverse oorspronkelijke vissersdorpen, zoals Katwijk aan Zee en Arnemuiden gebeden en gedankt voor Gods zegen over de visserij. Men spreekt in deze gemeenten ook wel van Bid- en Dankdag voor Gewas, Arbeid en Visserij.

Op Urk wordt biddag al op de tweede woensdag in februari gevierd, en dankdag op de laatste dag van het jaar. In het verleden kwamen de vissers namelijk rond Kerst naar huis, waarna de schepen ongeveer zes weken in de haven bleven liggen (de Zuiderzee was dan meestal dichtgevroren).

Met biddag in februari werd dan de start van het nieuwe visseizoen gevierd. Ook tegenwoordig blijft tijdens 'bidweek' (de week rondom biddag) de gehele Urker vissersvloot aan wal liggen, er wordt dan niet gevist.

Bewustwording

Op biddag wordt gevraagd om Gods zegen voor ons leven en ons werk, en dat van anderen. Het is een moment om stil te staan bij de afhankelijkheid van Gods genade en te belijden dat Hij de bron van al het goede in de wereld is. Dat maakt biddag ook een dag van bewustwording. Welvaart en veiligheid zijn niet vanzelfsprekend, en veel mensen leven in armoede, onzekerheid of hebben te maken met onrecht. In veel gemeenten wordt daarom gebeden voor Gods zegen voor de samenleving en de wereld. Daaraan worden vaak concrete

acties gekoppeld, zoals het ophalen van kleding, voedsel of financiële middelen voor mensen die minder bedeeld zijn.

Bron: petrus.protestantsekerk.nl